

Trilleting

Av: Inger Anita Merkesdal Hall

Publisert: 15 juni 2007 13:37

Stavanger Aftenblad

Da vi vokste opp på Vardeneset på 1970-tallet, var en trillebåre noe de laget på Jæren. De het Trallfa-selvbyggerbåre, var kraftige nok for det meste og du fant en i hver hage. Jeg tror mange av dem er der ennå.

Nå er trillebårer mange ting. Det vil si, utvalget har kanskje vært der en stund, men nå er det mange flere produsenter og mange av bårene reiser langt før de kommer til oss. Dessuten kan det se ut som om jo lengre de reiser, jo billigere blir de.

I vrimmelen bør du velge en som passer til jobben din. Skal du trille løv trenger du ikke en tung sak beregnet for stein. Jobber du i ulendt terreng, bør du ha en med god balanse. De minste barnebårene er for små for barna, de vingler og velter.

Superspesialistene vet også at trillebåren bør være ergonomisk riktig, slik at hjulet sitter under kassen og ikke helt fremme. 80 prosent av vekten skal nemlig ligge på hjulet når du løfter opp håndtakene og begynner å trille. Jo mindre vekt som ligger på hjulet, jo tyngre blir den å løfte. Dessuten skal båren være formet slik at kassen blir mest mulig vannrett når du løfter opp håndtaket. Hvis ikke vil for eksempel nyblandet betong renne rett ut.

De på Jæren heter ikke lenger Trallfa, de heter Trallnor. Men selvbyggerbåren er den samme som den var. I tillegg lager de veldig små bærer, veldig store bærer og veldig sterke bærer. Så er det solide og lette bærer, og bærer med ett eller to hjul. Det finnes punkteringsfrie hjul, en serie for hageeier og en proff-serie. Multibåren er spesielt populær på danske byggeplasser, mens byggebåren Super er laget for ekstremforhold, og så videre.

Her i hagen har vi opp gjennom årene hatt fire - fem bærer, og vi har lært av våre feil.

Da vi kjøpte en av de helt billige, ble vi for eksempel sure. Først rustet den, så gikk den i stykker, og så sto vi der uten trillebåre da vi trengte den mest. Vi måtte til byen for å kjøpe ny, i tillegg måtte vi kvitte oss med avfall som var en nesten ny bære. På byturen brukte vi noen kroner mer, og fikk en som varer fremdeles.

Da sørget vi også for å kjøpe en trillebåre hvor leverandøren garanterte nytt hjul den dagen det gamle er ødelagt. For om båren varer lenge, så er det ikke noe som varer evig. Og langt fra et trillebårhjul. Vi fant også en som var enkel å montere, og som ikke har rustet i regn. På denne henger til og med håndtakene fast. Det må de, for du kan få en stygg overraskelse hvis du trekker tung bære bak deg opp en skråning og håndtakene løsner. Først fyker båren, så fyker du - baklengs på ryggen ned bakken.

Plasthåndtakene skal sitte som limt på, og det gjør de hvis de har samme størrelsen som rørene. Kjøper du en bære hvor håndtakene ikke er montert, får du de på ved å dryppe noen få (få!) dråper oppvasksåpe på rørene, og banke inn håndtakene helt forsiktig.

Det er mye lokalhistorie i verktøyet fra Jæren. Fabrikproduksjonen av trillebårer startet i 1941. Formen var nesten den samme som nå, men materialet var tre. Senere ble kassene laget av bøyd og sveiset stål, mens understellet fremdeles var tre. Etter hvert som teknologien gjorde det mulig, gikk de over til å presse og forme stålet.

Foto: Inger Anita Merkesdal Hall - **Layout:** Geir Johnny Olsen, TrallNor as